

คู่มือการปฏิบัติงาน
การชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

เทศบาลตำบลเพ็ญ
อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้ เป็นเอกสารของทางหน่วยงาน ซึ่งได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดระบบงานให้ง่ายต่อการปฏิบัติ ซึ่งได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี ขั้นตอนการจัดเก็บภาษี การประเมินภาษี การรับชำระภาษี เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม กรณีชำระเกินกำหนดระยะเวลา การคืนเงินภาษี การอุทธรณ์การประเมินภาษี แนวทางการบังคับภาษีค้างชำระ เป็นต้น

งานจัดเก็บรายได้

กองคลัง

๑. ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี คือ ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง

๑.๑ **ที่ดิน** หมายความว่า พื้นดิน รวมถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือมีน้ำด้วย (แม่น้ำและทะเลไม่ถือเป็นที่ดิน ตามพระราชบัญญัตินี้) ได้แก่

๑.๑.๑ ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เช่น โฉนด ตราจอง ตราจองที่ ตราว่าได้ ทำ ประโยชน์ นส.๓ , นส.๓ก , นส.๓ข

๑.๑.๒ ที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แต่อยู่ในความครอบครองเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เช่น สปก.๔ , ก.ส.น. , ส.ค.๑ , นค.๑ , นค.๓ , ส.ท.ก.๑ ก , ส.ท.ก.๒ ก นส.๒ (ใบจอง) และที่ดินอันเป็นทรัพย์สินของรัฐซึ่งมีการเข้าไปครอบครองหรือทำประโยชน์

๑.๒ **สิ่งปลูกสร้าง** หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่บุคคลเข้าอยู่อาศัยหรือ ใช้สอยได้ หรือใช้เป็นที่พักเก็บสินค้าหรือประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม และหมายความรวมถึงห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดที่ได้ออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุดแล้ว หรือแพที่อาจใช้อาศัยได้ หรือมีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย ไม่รวมถึงเครื่องจักรซึ่งเป็นส่วนควบของโรงเรือนแต่อย่างใด ในกรณีที่สิ่งปลูกสร้างยังก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ และไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ จึงไม่ถือเป็นสิ่งปลูกสร้างที่ต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติ

๒. ทรัพย์สินที่อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นภาษี

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒ ได้กำหนดรายละเอียดของทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไว้ในมาตรา ๘ ดังนี้

๒.๑ ทรัพย์สินของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งใช้ในกิจการของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ

๒.๒ ทรัพย์สินที่เป็นที่ทำการองค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษขององค์การสหประชาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ซึ่งประเทศไทยมีข้อผูกพันที่ต้องยกเว้นภาษี

๒.๓ ทรัพย์สินที่เป็นการทำกราสถานทูต

๒.๔ ทรัพย์สินของสภากาชาดไทย

๒.๕ ทรัพย์สินที่เป็นศาสนสมบัติ ซึ่งประกอบศาสนกิจหรือกิจการสาธารณะ หรือทรัพย์สินที่เป็นที่อยู่ของสงฆ์ นักบวช นักพรต บาทหลวง ทุกศาสนา ศาลเจ้าที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์

๒.๖ ทรัพย์สินที่ใช้เป็นสุสานสาธารณะ

๒.๗ ทรัพย์สินที่ใช้เป็นมูลนิธิหรือองค์การหรือสุสานสาธารณะกุศลตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ประกาศกำหนด เฉพาะที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์จึงจะได้รับการยกเว้นภาษี

๒.๘ ทรัพย์สินของเอกชนเฉพาะส่วนที่ได้ยินยอมให้ทางราชการจัดให้ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด

๒.๙ ทรัพย์สินส่วนกลางที่มีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกันสำหรับเจ้าของร่วมตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

๒.๑๐ ที่ดินเป็นสาธารณูปโภคตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน เช่น ถนน สวน หรือ สนามเด็กเล่น

๒.๑๑ ที่ดินอันเป็นพื้นที่สาธารณูปโภคตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๒.๑๒ ทรัพย์สินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓. **ฐานภาษี** คือ มูลค่าทั้งหมดของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง โดยคำนวณมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์

๔. ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุด คือ ราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินและเป็นบัญชีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ ตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พ.ศ.๒๕๖๒ กำหนดให้บรรดาบทบัญญัติ

๕. ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

๕.๑ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง

๕.๒ ผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ

๖. การแต่งตั้งพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน และพนักงานเก็บภาษี

ก่อนเริ่มการจัดเก็บภาษี ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน และ พนักงานเก็บภาษี โดยดำเนินการดังนี้

๖.๑ ระบุชื่อ และตำแหน่งของผู้ได้รับแต่งตั้ง

๖.๒ ให้แต่งตั้งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นพนักงานประเมิน แต่งตั้งผู้อำนวยการกองคลังหรือหัวหน้าส่วนการคลัง เป็นพนักงานเก็บภาษี และแต่งตั้งผู้อำนวยการกองช่างหรือหัวหน้าส่วนโยธาและ เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีเป็นพนักงานสำรวจ

๖.๓ กรณีพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน และพนักงานเก็บภาษีที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว ให้แต่งตั้งพนักงานเป็นพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน และพนักงานเก็บภาษี ปฏิบัติหน้าที่แทนเป็นการชั่วคราว

๗. หน้าที่และอำนาจของพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน และพนักงานเก็บภาษี

๗.๑ พนักงานสำรวจ

๗.๑.๑ สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๑.๒ มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือเวลาทำการ

๗.๑.๓ มีอำนาจเรียกเอกสาร หลักฐาน ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างจากผู้เสียภาษี

๗.๒ พนักงานประเมิน

๗.๒.๑ มีหน้าที่ประเมินภาษี

๗.๒.๒ มีอำนาจเรียกผู้เสียภาษีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานมาตรวจสอบภายในระยะเวลาที่กำหนด

๗.๓ พนักงานเก็บภาษี

๗.๓.๑ รับชำระและเร่งรัดการชำระภาษี

๘. ขั้นตอนและวิธีการจัดเก็บ

๘.๑ การสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้ทราบว่ามีที่ดินรายใด แปลงใดอยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งรายการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๘.๑.๑ กำหนดระยะเวลาสถานที่ที่จะเข้าสำรวจ โดยประกาศล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานที่อื่นตามสมควร หรือผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๘.๑.๒ ในขณะที่เข้าสำรวจ พนักงานสำรวจจะต้องแสงบัตรประจำตัวทุกครั้ง

๘.๑.๓ การสำรวจที่ดินที่ไม่มีสิ่งปลูกสร้าง ให้สำรวจข้อมูลดังต่อไปนี้

- ชื่อและที่อยู่เจ้าของที่ดิน หรือผู้ครอบครองทำประโยชน์
- เลขที่บัตรประจำตัวประชาชนบุคคลหรือนิติบุคคล
- โฉนดที่ดิน เอกสารสิทธิต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดิน
- การใช้ประโยชน์ที่ดิน หากมีการใช้หลายประเภทให้วัดขนาดของที่ดินตามการใช้ประโยชน์

๘.๑.๔ การสำรวจที่ดินที่มีสิ่งปลูกสร้าง

- ชื่อและที่อยู่เจ้าของที่ดิน หรือผู้ครอบครองทำประโยชน์
- เลขที่บัตรประจำตัวประชาชนบุคคลหรือนิติบุคคล
- โฉนดที่ดิน เอกสารสิทธิต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดิน
- กรณีเจ้าของทรัพย์สินใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหลายประเภท ให้วัดขนาดพื้นที่

ของแปลงที่ดินและขนาดพื้นที่ของสิ่งปลูกสร้างตามการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท

- ประเภทสิ่งปลูกสร้าง เมื่อต้องการทราบรหัสประเภทสิ่งปลูกสร้างให้เข้าเว็บไซต์ของ กรม

ธนารักษ์

๘.๒ การจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๘.๒.๑ เมื่อสำรวจข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ให้นำข้อมูลกรอกลงในแบบบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และแบบบัญชีรายการห้องชุด

๘.๒.๒ ปิดประกาศบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไว้ที่สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองท้องถิ่น หรือสถานที่อื่นตามสมควร เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๘.๒.๓ ส่งข้อมูลที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๘.๓ การคำนวณภาษี

๘.๓.๑ กรณีที่ดิน (เกษตรกรรม)

วิธีคำนวณ จำนวนเนื้อที่ดิน (ตารางวา) x ราคาประเมินต่อตารางวา

*** ใน ๓ ปี แรกของการจัดเก็บภาษี คือ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ จะได้รับการยกเว้นภาษี

๘.๓.๒ กรณีบ้านพักอาศัย

วิธีคำนวณ คำนวณมูลค่าของที่ดิน = จำนวนเนื้อที่ดิน (ตารางวา) x ราคาประเมินต่อตารางวา

คำนวณมูลค่าสิ่งปลูกสร้าง = พื้นี่ (ตารางเมตร) x ราคาประเมินต่อตารางวา

ดูอายุการใช้งานสิ่งปลูกสร้าง (ตาราง)

= มูลค่าสิ่งปลูกสร้าง x ส่วนที่เหลือข้อมูลในตาราง (%)

ฐานภาษีของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง = มูลค่าที่ดิน + มูลค่าสิ่งปลูกสร้าง

*** มีชื่อในทะเบียนบ้านและฐานภาษีของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท ได้รับยกเว้น

*** ที่ดินคนอื่นแต่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและฐานภาษีของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ เกิน ๑๐ ล้านบาท ได้รับยกเว้น แต่เจ้าของที่ดินต้องเสียภาษี ๐.๐๒%

๘.๓.๓ กรณีประเภทอื่น

วิธีคำนวณ $\text{คำนวณมูลค่าของที่ดิน} = \text{จำนวนเนื้อที่ดิน (ตารางวา)} \times \text{ราคาประเมินต่อตารางวา}$

คำนวณมูลค่าสิ่งปลูกสร้าง = พื้นที่ (ตารางเมตร) x ราคาประเมินต่อตารางวา

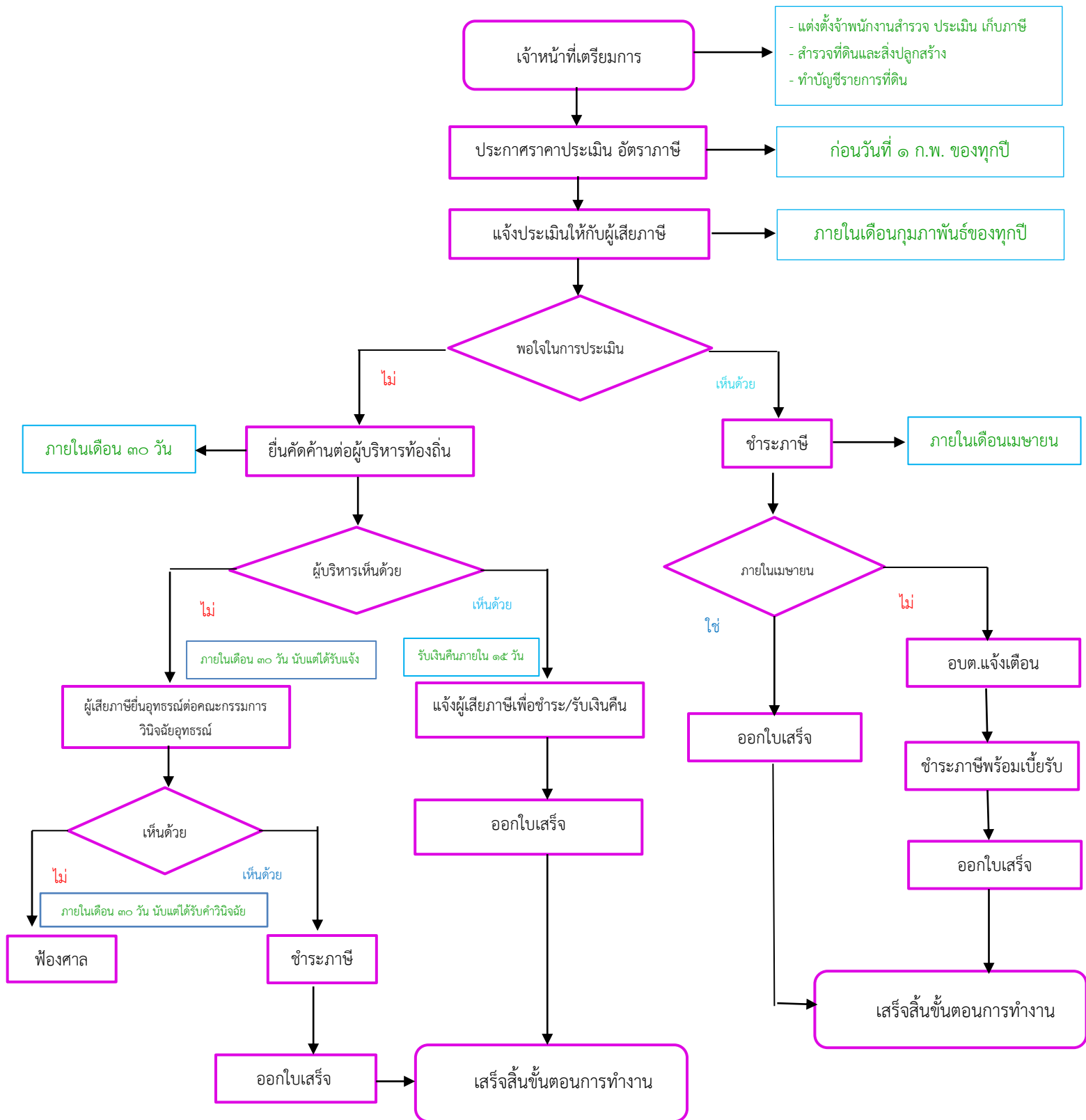
คู่มือการใช้งานสิ่งปลูกสร้าง (ตาราง)

$$= \text{มูลค่าสิ่งปลูกสร้าง} \times \text{ส่วนที่เหลือข้อมูลในตาราง (\%)}$$
$$\text{ฐานภาษีของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง} = \text{มูลค่าที่ดิน} + \text{มูลค่าสิ่งปลูกสร้าง}$$

*** ฐานภาษีของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท อัตราภาษี ๐.๓ %

*** ที่ดินคนอื่นแต่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและฐานภาษีของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท ได้รับยกเว้น แต่เจ้าของที่ดินต้องเสียภาษี ๐.๓%

๙. แผนผัง

กฎหมายและบทลงโทษของการไม่เสีย ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ผู้ที่เลี่ยงหรือเพิกเฉยต่อการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น ถือว่ามีความผิดและต้องได้รับโทษทางกฎหมาย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับดังนี้

๑. เบี้ยปรับ

ในกรณีไม่จ่ายภาษีภายในเวลาที่กำหนด จะมีเบี้ยปรับตามลำดับขั้น ดังนี้

- คิดเบี้ยปรับ ๑๐% จากค่าภาษีที่ค้างชำระ หากไม่จ่ายภาษีภายในเวลาที่กำหนดแต่จ่ายก่อนได้รับหนังสือเตือน
- คิดเบี้ยปรับ ๒๐% จากค่าภาษีที่ค้างชำระ หากไม่จ่ายภาษีภายในเวลาที่กำหนดแต่จ่ายภายในระยะเวลาที่แจ้งตามหนังสือเตือน
- คิดเบี้ยปรับ ๔๐% จากค่าภาษีที่ค้างชำระ หากไม่จ่ายภาษีภายในเวลาที่กำหนดและล่าช้ากว่าเวลาที่แจ้งตามหนังสือเตือน

๒. เงินเพิ่ม

เงินเพิ่ม คือ ดอกเบี้ยจากการจ่ายภาษีล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด โดยเริ่มนับจากวันที่เลยกำหนดชำระภาษี คิดเป็นอัตราดอกเบี้ย ๑% ต่อเดือนของเงินภาษีที่ค้างชำระโดยไม่คิดทบต้น

๓. โทษทางอาญา

มีโทษจำคุกสูงสุด ๒ ปี และปรับสูงสุดไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ในกรณีนี้บุคคลเป็น ผู้กระทำความผิดเอง อาจส่งผลให้กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษทางอาญา เช่นเดียวกัน

รวมคำถามเกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๑. ขอเงินคืนภาษีได้ไหม ถ้าหากจ่ายเกิน

ในกรณีที่จ่ายภาษีเกินกว่ายอดชำระที่ได้รับจากใบประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผู้เสียภาษีสามารถยื่นคำร้องต่อองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อขอเงินคืนได้ภายใน ๓ ปี นับจากวันที่ชำระภาษีเกิน

๒. กรณีที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม ต้องหารกันจ่าย หรือจ่ายเพื่อยอดเรียกเก็บ

ในกรณีที่มิใช่เจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหลายคน ทุกคนที่มีชื่อในโฉนดที่ดินจะต้องเสียภาษีร่วมกัน โดยในใบประเมินภาษีที่แต่ละคนได้รับจะระบุเป็นยอดชำระรวม ทั้งหมด ดังนั้น เจ้าของกรรมสิทธิ์ทุกคนสามารถหารกันจ่ายอย่างไรก็ได้ให้ครบตามยอดภาษีที่แจ้ง และให้เจ้าของกรรมสิทธิ์คนใดคนหนึ่งรับหน้าที่ไปดำเนินการจ่ายเป็นอันเสร็จสิ้น

ทั้งหมดนี้คือข้อมูลภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฉบับอัปเดต ปี ๒๕๖๘ ที่ศึกษาไว้ล่วงหน้าย่อมเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมตัวจ่ายภาษีของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทุกคนเพราะการเข้าใจภาระภาษีอย่างถ่องแท้จะช่วยให้เราปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องรวมถึงช่วยในการวางแผนการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย เข้าใจภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง เพื่อการเสียภาษีที่ถูกต้อง

การเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นประจำทุกปี ถือเป็นหน้าที่ที่เจ้าของทรัพย์สินควรให้ความสำคัญ เพราะไม่เพียงช่วยให้จัดการค่าใช้จ่ายได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ